

המלאך

מלים: מבסס על מלותיו של הקזון איש
לחן: נדב כהן

כלי מוביל

פלייבק

שירה

ואמנם האיש הזוכה
הזוכה לידיעת התורה
הוא הולך בין אנשים
ונדמה כבן אדם

אבל באמת הוא מלאך
הדר עם בני תמותה
וחי חיי אצילות
ומרום על כל תהלה

אודות השיר

מילות השיר מתבססות על אגרת ששלח "החזון איש" (הרב אברהם ישעיהו קרליץ) לתלמיד ישיבה במטרה לעודדו, במילותיו. החזון איש מנסה להעביר לבחור את הערכתו העצומה ללימוד התורה ואומר לו:

"אמנם האיש הזוכה לידיעת התורה כלומר שהשכל הניתן בנפש כגרעין בגומת השדה והתאחד עם החכמה והיו לבשר אחד. הוא הולך בין אנשים ונדמה לאדם הרואה לעינים כבן אדם אבל באמת הוא מלאך הגר עם בני תמותה וחי חיי אצילות ומרומם על כל ברכה ותהלה" (קובץ אגרות, א', י"ג).

השיר התפרסם לראשונה במחנה "בני תורה" שנערך על ידי ישיבת "עטרת ישראל", שבה למד נדב כהן. במחנה נערכה תחרות לחנים והקבוצה של כהן הגישה את הלחן לשיפוט והשיר אכן זכה במקום הראשון. לאחר הזכייה הקליטו חבריו של כהן גרסה חובבנית של השיר שזכתה לפופולריות ולהכרה רחבה.

מאוחר יותר הציע ישראל לובין את השיר לאלי הרצליך, הרצליך ביצע את השיר בסיום הש"ס של דרשו בהיכל "יד אליהו" ומכאן התפרסם השיר לכלל הציבור.

אודות השיר

המלאך

ערך לימוד התורה
לשמה מתוך חיבור
ועמל, הערכה
ללומדי התורה.

שיח רגשי

השיר המלאך
כיתות א-ג

נושא המפגש: התגברות

רקע: מלאך הוא ישות רוחנית הממלאת תפקיד בשליחות הקב"ה. בני אדם מכנים "מלאך" את מי שמצליח להתגבר על הטבע האנושי.

כיתות א'-ג'

הכנות מקדימות:

נייר דבק צבעוני.

שלושה אירועים מחיי היום-יום של התלמידים, הדורשים התגברות.

מדבקות שבח / מדליות נייר.

בעזרת נייר דבק נסמן על הרצפה ארבעה פסים במרחק כ-60 ס"מ (נוודא שמעבר מהיר ביניהם דורש דילוג).

נזמין את התלמידים לתרגיל זריז - לעבור בין הפסים במהירות האפשרית מבלי לגעת בהם.

נחזור למקומות ונסדיר נשימה.

נשאל את התלמידים: מה נדרש מכם כדי לצלוח את המשימה במהירות? - לדלג.

נסביר: הדילוג מגביה אותנו וגם מעשים של התגברות עושים אותנו טובים יותר.

נקריא את האירועים שהכנו ואחרי כל אירוע נשאל: מהו מעשה ההתגברות שיכול להיעשות במקרה כזה?

נאפשר מגוון רעיונות. נדגיש כי עבור כל אחד ההתגברות היא שונה.

נזמין את התלמידים להתגבר במהלך היום ולשתף בהצלחתם בשיעור האחרון / למחרת.

נזכה במדבקת שבח / מדליית נייר את המשתפים.

כיתות ד'-ו'

הכנות מקדימות:

נייר דבק צבעוני.

שלושה אירועים מחיי היום-יום של התלמידים, הדורשים התגברות.

דפים ומעטפה.

בעזרת נייר דבק נסמן על הרצפה ארבעה פסים במרחק כ-70 ס"מ (נוודא שמעבר מהיר ביניהם דורש דילוג).

נזמין את התלמידים לתרגיל זריז - לעבור בין הפסים במהירות האפשרית מבלי לגעת בהם.

שיח רגשי

השיר מלאך
כיתות ד-ו

שיח רגשי

השיר המלאך
כיתות ד - ו

שיח רגשי

השיר המלאך
כיתות ז - ח

נחזור למקומות ונסדיר נשימה.

נשאל את התלמידים: מה נדרש מכם כדי לצלוח את המשימה במהירות? - לדלג.

נסביר: לפעמים כדי להתגבר על קושי, צריך לדלג מעליו. הדילוג מסמל שעשינו מעשה מיוחד, שמגביה אותנו.

נקריא את האירועים שהכנו ואחרי כל אירוע נשאל: מהו מעשה ההתגברות שיכול להיעשות במקרה כזה?

נאפשר מגוון רעיונות. נדגיש שעבור כל אחד ההתגברות שונה.

נחלק דפים ונציע לתלמידים לכתוב במהלך היום מעשה שבו התגברו. תלמיד אחראי יאסוף במעטפה את הדפים ונקריא אותם (עם שמות או בלעדיהם) למחרת.

כיתות ז'-ח'

הכנות מקדימות:

נייר דבק צבעוני.

שלושה אירועים מחיי היום-יום של התלמידים, הדורשים התגברות.

בעזרת נייר דבק נסמן על הרצפה ארבעה פסים במרחק כ-90 ס"מ (נוודא שמעבר מהיר ביניהם דורש דילוג).

נזמין את התלמידים לתרגיל זריז - לעבור בין הפסים במהירות האפשרית מבלי לגעת בהם.

נחזור למקומות ונסדיר נשימה.

נשאל את התלמידים: מה נדרש מכם כדי לצלוח את המשימה במהירות? - לדלג.

נסביר: לפעמים כדי להתגבר על קושי צריך לדלג מעליו. הדילוג מסמל שעשינו מעשה מיוחד, שמגביה אותנו.

נקריא את האירועים שהכנו ואחרי כל אירוע נשאל: מהו מעשה ההתגברות שיכול להיעשות במקרה כזה?

נאפשר מגוון רעיונות. נדגיש כי עבור כל אחד ההתגברות היא שונה.

נכתוב על הלוח "ההתגברות שלי" ונזמין את התלמידים להביא דוגמאות מחייהם לאירועים המצריכים מהם התגברות ונבקש רעיונות להתמודד עימם.

שיח ספרותי

השיר המלאך
כיתות א-ב

שיח ספרותי

השיר המלאך
כיתות ג-ד

אמונה/ספרות | מגוון פעילויות לפי קבוצות גיל

כיתות א'-ב'

תכונות הצדיק המאירות אותו באור של מלאך.
העשרת אוצר מילים והמחשת ההשוואה בין לומד התורה למלאך.
מדרש תמונה: תלו על הלוח תמונה של רב שקוע בתלמודו והעמיקו
בתחושות וברגשות סביב ההתבוננות בתמונה.

כרטיסי תכונות:

1. חלקו לכל תלמיד כרטיס שרשומה עליו תכונה או מידה.
2. כל תלמיד בתורו קורא את התכונה ומנסה להסביר אותה. חברי הכיתה מוזמנים להשתתף בהסבר. את התכונות הפחות מוכרות מסביר המורה (חשוב להמחיש על ידי דוגמאות). אם התכונה חיובית ומתאימה לדמות הרב, התלמיד יצמיד את הכרטיס ללוח.

רשימת תכונות: ענין, מסתפק במועט, רגיש, סבלן, שקדן, חכם, יירא שמים, עמל, מתמיד, פרוש, חרוץ, שקדן, מסור, כעסן, עצוב, בזבזן, עצלן, מתנשא, דחין, חמדן, אנוכי, דאגן.

למורה: לאחר הפעילות דבר עם התלמידים על היכולת של לימוד תורה לשמה, לזכך את האדם ולהעלותו לדרגת מלאך.

כיתות ג'-ד'

תכונות הצדיק המאירות אותו באור של מלאך.
מדרש תמונה: תלו על הלוח תמונה של רב שקוע בתלמודו והעמיקו
בתחושות וברגשות סביב ההתבוננות בתמונה.

כרטיסי תכונות:

1. חלקו לכל תלמיד כרטיס ריק, על התלמיד לכתוב על הכרטיס תכונה או מידה שמתאימה לרב.
2. כל תלמיד בתורו קורא את התכונה שכתב, מסביר את בחירתו ומצמיד אותה ללוח. אם התכונה שכתב כבר נבחרה הוא יכול לחשוב על תכונה אחרת. חשוב לעודד את התלמידים לגוון בבחירת התכונות.

למורה: לאחר הפעילות דבר עם התלמידים על היכולת של לימוד תורה לשמה, לזכך את האדם ולהעלותו לדרגת מלאך.

שיח ספרותי

השיר המלאך

כיתות ה - ו

שיח ספרותי

השיר המלאך

כיתות ז - ח

כיתות ה'-ו'

עבודת חקר על דמות מופת.

המורה מביא לכיתה מבחר תמונות של רבנים בשעה שהם שקועים בלימוד תורה. כל תלמיד בוחר תמונה אחת ומשתף את חבריו מדוע בחר דווקא בה.

התלמידים מקבלים דף מעוצב שבמרכזו הם מדביקים את התמונה שבחרו. עליהם לאסוף מידע על הדמות ולכתוב את הפרטים הרלוונטיים סביב התמונה.

הפרטים: שם הרב, שנים שבהן חי, ספרים שחיבר, תפקידים שכיהן בהם, תכונות בולטות באישיותו, סיפור המבטא את תכונת ה"מלאך" שבו.

שיתוף בתוצרים: המורה בוחר מספר תלמידים שמספרים את הסיפור שהביאו בעבודתם לכל הכיתה.

תערוכה.

את התוצרים מומלץ להציג במקום מרכזי תחת הכותרת "באמת הוא מלאך".

כיתות ז'-ח' | ראיון

התלמידים יראיינו לומדי תורה או נשים של לומדי תורה.

המורה מכין עם התלמידים שאלות לראיון. להלן הצעות לשאלות ללומד תורה:

1. כמה שעות ביום אתה לומד תורה?
2. האם יש זמנים קבועים ללימוד?
3. באילו מקרים ניתן לבטל קביעות ללימוד תורה ובאילו מקרים בשום אופן לא מבטלים קביעות?
4. על מה מוותר לומד התורה?
5. האם קרה שחשית תחושת החמצה?
6. איזו תחושה מלווה את העמל בתורה בסוף היום (בשעות הקטנות של הלילה)?
7. ברגעים של קושי, מה נותן את הכוח להמשיך?

שאלות לאשת לומד התורה:

1. כמה שעות ביממה נעדר בעלך מהבית?
2. באילו מקרים תבטלי אותו מלימודו?
3. באילו מקרים את צריכה את בעלך, ובכל זאת נמנעת מלבטלו מלימודיו?
4. תארי את תחושתך במקרים כאלה.
5. מה נותן לך את הכוח לאפשר לו להמשיך בלימודו?
6. במה תורם לימוד התורה של בעלך לאווירה בבית?

שיח מוזיקלי

השיר המלאך

כיתות א-ב

שיח מוזיקלי

השיר המלאך

כיתות ג - ד

שיח מוזיקלי

השיר המלאך

כיתות ה - ו

כיתות א-ב | זרקור מוזיקלי

פתיחת השיר.

הקשיבו לפתיחה. שאלו את התלמידים:

1. אילו כלים אתם שומעים? (כינורות, תופים, גיטרות).

2. אילו כלים נוספים אתם מכירים?

בקשו מהתלמידים לשייך כל כלי ששמעו למשפחות הכלים השונות (כלי הקשה, כלי מיתר, כלי קשת, קלידים וכו').

הציגו כרטיסיות שונות עם תמונות של כלי נגינה או אמרו שם של כלי. התלמידים ישייכו את שם הכלי למשפחה המתאימה ויסבירו את בחירתם.

כיתות ג-ד

1. הקשיבו לבית בשיר, מרגע שהזמר נכנס בשירה. חפשו צליל מוטעם, החוזר על עצמו בליווי. הצטרפו אליו בהקשה או במחאה, אחת פונה לימין ואחת לשמאל.

2. הסבירו לתלמידים שכל אחת מההקשות שביצענו נקראת "פעמה". הסבירו מהי פעמה, וכן מהי פעמה מוטעמת/לא מוטעמת.

3. כעת, השאירו תפקיד זה אצל מספר תלמידים בלבד, ובקשו משאר התלמידים למצוא פעמות קטנות בין הפעמות המוטעמות וללוות אותן בטפיחה קלה על הברכיים. הספירה תיראה כך:

1 2 3 4 5 6 (שתי פעמות מוטעמות (הקשה בכלי), שש שמיניות בכל תיבה (טפיחה).

4. הסבירו לתלמידים מהו משקל של שש שמיניות. ואם הם כבר יודעים - בקשו מהם לזהות אותו.

כיתות ה-ו | תבניות מלודיות.

בשיר ישנן תבניות מלודיות ("סקוונצות"), החוזרות על עצמן במספר משפטים רצופים (חלקן על אותו טון, ובחלק יש שינוי, אך הקו המלודי נשאר).

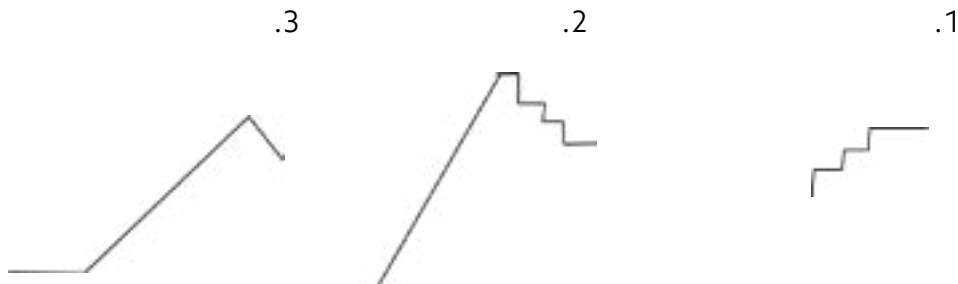
בקשו מהתלמידים:

1. **איירו** על הלוח שלושה תרשימים שונים, המבטאים כל אחד קו מלודי אחר מתוך השיר:

- מנגינת "ואמנם", "הזוכה", הוא הולך" - שלושה צלילים עוקבים במרווח כולל של טרצה.

- מנגינת "אבל, באמת הוא מלאך", "הדר עם בני תמותה" - קפיצה וממנה ירידה הדרגתית של סקונדות.

- מנגינת "חי חיי, אצילות" - קפיצה של קווינטה ולאחריה ירידה של טון אחד.

2. **נגנו** בכל פעם קו מלודי אחר מתוך סעיף זה, ובקשו מהתלמידים לזהות לאילו משפטים בשיר שייכת המנגינה.

3. **שאלו** את התלמידים:

מה התחושה שיוצרת כל אחת מהמנגינות?

מה אתם חשים כאשר אתם שומעים את העלייה במילה "אבל" (מספר 2)? "חיי אצילות" (מספר 3)? האם לדעתכם המנגינה מחזקת את תוכן השיר?

כיתות ז'-ח'

במשפטים המוזיקליים בשיר, ישנה קדמה.

1. **הדגימו** באופן הזה: בחרו תלמיד לגשת אליכם. בקשו ממנו להתחיל לשיר את הבית, מהמילה "ואמנם". הצטרפו בליווי כלשהו (הקשה / קלידים). בחרו תלמיד נוסף שישיר את קטע ג' - "באמת הוא מלאך", והמורה מצטרף בליווי.

שאלו את התלמידים:

2. האם שמתם לב לזמן שבו הצטרפתי בליווי? מדוע לא נכנסתי בדיוק בתחילת המשפט?

למורה: הסבר את המושג "קדמה" (התיבה הראשונה בשיר חלקית, הדבר נשמע כאילו המשפט המוזיקלי החל לפני שנכנס הקצב).

3. באילו משפטים בשיר יש קדמה?

4. מה התחושה שיוצרת הקדמה? (דחיפה, תנועה קדימה).

שיח מוזיקלי

השיר המלאך
כיתות ה - ו

שיח מוזיקלי

השיר המלאך
כיתות ז - ח

שיח אומנותי

השיר המלאך

כיתות א - ב

שיח אומנותי

השיר המלאך

כיתות ג - ד

אומנות | כיתות א'-ב' | הכנת מעיל לספר תורה

חומרי השראה: תמונות של ספרי תורה מתקופות שונות ומעדות שונות.

חומרים:

מגזינים צבעוניים | שבלונה של ספר תורה | שמינית בריסטול או דף לבן.

כלים: עפרונות | מספרניים | דבק | ארטליין.

תהליך העבודה:

בקשו מהתלמידים:

1. העתיקו את ציור ספר התורה בקו מתאר.
2. עצבו וקטטו את המעיל של ספר התורה באלמנטים מתאימים. לדוגמה: אריה, כתר, לוחות הברית, ועוד.
3. במקום לצבוע, הדביקו פיסות נייר צבעוני על הציור.
4. המתינו לייבוש ואז עברו עם ארטליין להדגשת המוטיבים והאותיות. ניתן לעשות לעבודות למינציה ולקשט את הכיתה.

כיתות ג'-ד' | ספר תורה בתלת ממד

חומרי השראה: תמונות של ספרי תורה מתקופות שונות ומעדות שונות.

חומרים: פלסטלינה בצבעים: לבן, כחול, אדום, ירוק, צהוב, חום.

כלים: מערוך | קיסמי שיניים.

תהליך העבודה:

בקשו מהתלמידים:

1. רדדו חתיכת פלסטלינה לבנה למלבן בגודל 4 ס"מ X 8 ס"מ, ניתן לחתוך את השאריות במספרניים.
2. הצמידו לצידי המלבן משני צדדיו קיסמי שיניים והתחילו לגלגל את המלבן כלפי פנים, כמו שגוללים ספר תורה.
3. כסו את הקיסמים שמבצבים בפלסטלינה חומה, אילו יהיו עצי החיים.
4. הכינו מלבן נוסף בצבע אדום או כחול, בגודל 4 ס"מ X 5 ס"מ כדי לעטוף את ספר התורה - זהו המעיל של ספר התורה.
5. הוסיפו עיטורים מהפלסטלינה הצהובה.

שיח אומנותי

השיר המלאך
כיתות ה - ו

שיח אומנותי

השיר המלאך
כיתות ז - ח

כיתות ה'-ו' | ספר תורה בתלת ממד.

חומרי השראה: תמונות של ספרי תורה מתקופות שונות ומעדות שונות.

חומרים: קשיות | סול בצבעים שונים | מדבקות | טושים.

כלים: דבק חם | מספריים | עפרונות.

תהליך העבודה:

בקשו מהתלמידים:

1. חתכו מלבן מהסול בגודל 10 ס"מ X 12 ס"מ.
2. הדביקו בדבק חם בשני קצוות המלבן קשיות והתחילו לגלגל את המלבן כלפי פנים, כמו שגוללים ספר תורה.
3. קצצו את שאריות הקשיות לגודל פרופורציונלי, התואם לגודל עצי חיים.
4. הפכו את הספר לצידו החלק.
5. הוסיפו עיטורים ממדבקות, מסרטי בד, ועוד.
6. אפשר לצבוע בטושים.

כיתות ז'-ח' | עבודה בקבוצות

חומרים:

ארבעה בקבוקי פלסטיק לכל ספר תורה | שאריות בדים | טפטים | סרטי בד | קישוטי בד.

כלים: מספריים | סכין חיתוך | דבק סלוטייפ רחב | דבק חם | שבלונות של אותיות.

תהליך העבודה:

בקשו מהתלמידים:

1. חתכו את ארבעת הבקבוקים כ-2 ס"מ מעל הבסיס.
2. חברו כל שני בקבוקים: תחבו את הבקבוקים אחד לתוך השני במקום החיתוך והדביקו בסלוטייפ רחב את מקום החיבור. התוצאה: שני בקבוקים עם פקק מכל צד.
3. חברו את שני הבקבוקים זה לזה בליפופים של דבק סלוטייפ רחב או בעזרת דבק חם.

שיח אומנותי

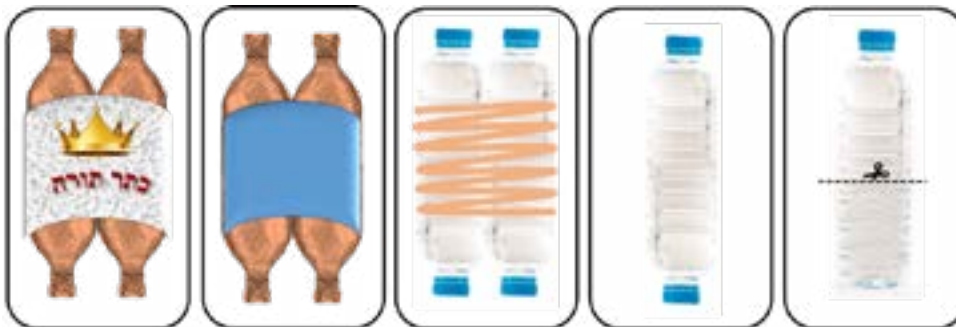
השיר המלאך

כיתות ז - ח

למורה: רססי את אזור הפקק בספריי זהב - אלה הם "עצי החיים" של הספר.

4. הכינו את ה"מעיל" של ספר התורה: הדביקו שאריות בדים/לבד וטפט בטקסטורה של בד על הבקבוקים וכן סרטי בד וקישוטים שונים על פי התבוננות בתמונות ההשראה.

5. הוסיפו אותיות מטפט בעזרת שבלונות או בצבע.

המלאך אלי הרצל

Intro

♩ = 90

1 Am Em F C Dm Am/C Bm7^{b5} E7^{sus4} Am Em

6 F C Dm Am/C Bm7^{b5} E7 Am Em¹¹ Fmaj7 Dm⁹ voice

A

11 Am Em7 Fmaj7 Dm Dm/E E7^{b9} מ - נ ו א -

הו הוא רה - תו - ה עת - די - לי כה - זו - ה ה - כ - זו - ה איש - ה נם

15 Dm Am/C Fmaj7 Bm7^{b5} E7 1 Am 2 Am

א - דם מ-וא דם - א נ - ב - כ מה - נד-ו ים - ש - נ - א בין לך

B

20 Am Em F Am/C

1 - תה - תמו י - בנ עם דר - ה לאך - מ הוא מת - בא בל

24 Dm Am F Bm7^{b5} E7 Am^{b6} G7⁻¹³

א ה - ל - הי - ת כל על מס - רו - מ-ו לות - צי - א י - י - ח ח - י

B

28 F C/E Dm Am/C

1 - תה - תמו ני - בעם דר - ה לאך - מ הוא מת - בא בל

To Coda

32 Dm Am F Bm7^{b5} E7 Am Em

לה - הי - ת כל על מס - רו - מ-ו לות - צי - א י - י - ח ח - י

C 36 F C Dm Am/C Bm7^{b5} E7 Am Em¹¹ Fmaj7 Dm⁹ **D.S.**

41 Am F Bm7^{b5} E7 Am

א - ב לה - הי - ת כל על מם - רו - מ - לות - צי - א יי

D 44 Am Em F Cmaj7 A7/C# Bbmaj7

צי - א יי ח חי דם - א - נ - ב - כ מה - נד - ו לאך - מ הוא מת

49 Fmaj7 Bm7^{b5} E^{add4} Bm7^{b5} E^{add4} E7

דם - א - נ - ב - כ מה - א - ב דם - א - נ - ב - כ מה - נד - ו לות מעבר

E 54 F#m C#m D A Bm F#m/A G#m7^{b5} C#7^{sus4}

58 Am Em F C Dm Am/C Bm7^{b5} E7

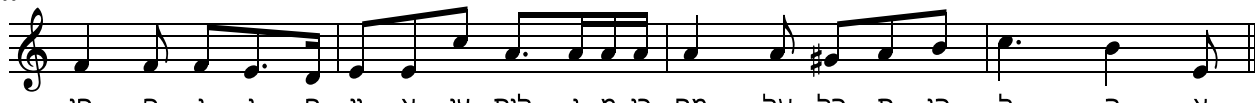

F 62 Am Em F Am/C

אבל תה - תמו י - בנ עם דר - ה לאך - מ הוא מת - בא

66 Dm Am F Bm7^{b5} E7 Am^{b6} G7⁻¹³

א ה - ל - הי - ת כל על מם - רו - מ - לות - צי - א יי ח - י - י ח חי

F

70 F C/E Dm Am/C

בל תה - תמו - ני - ב עם דר - ה לאך - מ הוא מת - בא בל

74 Dm Am F Bm7^{b5} E7 Dm/F Dm/G

חי י - י - י ח - יי א לות - צי - מ - רו - מ על כל ת - הי - לה

78 Bm7^{b5} E7 Dm Am/C Bm7^{b5} E_{sus} E7 Am

מם על כל ת - הי